

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové, Ph.D. v právní věci žalobce: **T. D.,** zastoupeného Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 6. 2009, č. j. 62 Az 19/2007 - 94,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 6. 2009, č. j. 62 Az 19/2007 - 94, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Dne 19. 7. 2007 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany. Ve své žádosti uvedl, že svou zemi původu opustil proto, aby se vyhnul možnému obvinění policejními orgány z trestného činu, který nespáchal, a aby se vyhnul fyzickému nátlaku směřujícímu k tomu, aby se k tomuto trestnému činu přiznal. V pohovoru se žalovaným uvedl žalobce následující skutečnosti. Při oslavách konce roku 2004 došlo k výměně názorů mezi ním a jeho spolupracovníky, přičemž konflikt vyvrcholil tím, že ho jeden spolupracovník bodl nožem. Žalobce na něj podal trestní oznámení, avšak dotyčný naléhal, aby oznámení stáhl, což nakonec žalobce učinil. Od té doby měl žalobce s dotyčným vztahy pouze na pracovní úrovni. Dne 18. 10. 2006 proběhl další pracovní večírek. Na druhý den se žalobce dozvěděl, že dotyčný muž, který ho v roce 2004 bodl, zemřel násilnou smrtí. Policisté ho začali vyšetřovat, neboť se dozvěděli, že měl s uvedeným mužem potíže. Policisté na něj vyvíjeli při výsleších nátlak, aby se k vraždě přiznal, což žalobce odmítal. Žalobce ovšem nebyl

jediným podezřelým v dané kauze a policisté proti němu neměli přímý důkaz, až do svého odjezdu žalobce nebyl z uvedeného činu obviněn. Nicméně koncem ledna 2007 ho vyhledali tři neznámí muži, kteří po něm požadovali, aby se přiznal policejním orgánům k vraždě uvedeného muže. Poté, co jim sdělil, že tento čin nespáchal, ho tito muži fyzicky napadli. Lékařské vyšetření žalobce nevyhledal, neboť podle jeho slov se nejednalo o vážná zranění. Žalobce nabyl dojmu, že útočníci mohli být známí policistů a že se ho tímto způsobem snaží donutit k přiznání k vraždě, kterou nespáchal, aby měli vyřešený případ. Obdobná událost se odehrála dne 15. 3. 2007, kdy žalobce v blízkosti místa jeho bydliště očekávali v automobilu neznámí muži, přičemž mezi nimi zahlédl i policistu. Tito lidé po něm znovu požadovali, aby se přiznal k zabití kolegy, byť tento čin nespáchal, a posléze jej fyzicky napadli. Žalobce byl tentokrát vážně zraněn a z bezvědomí se probral až v nemocnici. Incident ohlásil policistům, kteří za ním přišli do nemocnice, nicméně ti se k tomu nevyjádřili.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 31. 7. 2007, č. j. OAM-1-559/VL-20-08-2007, zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v tehdy platném znění (dále jen „zákon o azylu“) [§ 16 odst. 1 písm. f) aktuálního znění zákona o azylu]. Hlavní argumentem žalovaného byl závěr, že snaha vyhnout se možnému nespravedlivému obvinění a údajná snaha o legalizaci pobytu v ČR nelze důvodům pro udělení azylu podřadit a dále, že se žalobce nepokusil vyhledat ochranu u nadřízených mongolských orgánů. Pokud jde o doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, žalovaný konstatoval, že domněnka žalobce, že v případě návratu do Mongolska by byl zřejmě uvězněn za čin, který nespáchal, je zcela neopodstatněná, jelikož proti němu oficiálně nebylo vzneseno žádné obvinění, a dále zopakoval, že se žalobce nepokusil vyhledat ochranu u nadřízených mongolských orgánů.

Žalobce brojil proti tomuto rozhodnutí žalobou ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji však posoudil jako nedůvodnou a rozsudkem ze dne 25. 6. 2008, č. j. 62 Az 19/2007 - 40, ji dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

Proti uvedenému rozsudku brojil žalobce svou první kasační stížností, které Nejvyšší správní soud vyhověl a napadený rozsudek krajského soudu ze dne 25. 6. 2008, č. j. 62 Az 19/2007 - 40, rozsudkem ze dne 19. 12. 2008, č. j. 5 Azs 83/2008 - 65, zrušil. Nejvyšší správní soud konstatoval, že přestože žalobce v žalobě namítal, že splňuje alespoň podmínky pro udělení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, krajský soud se k této námitce vyjádřil extrémně stroze a uvedl pouze to, že ustanovení § 91 zákona o azylu bylo účinné do 31. 8. 2006. Institut překážek vycestování však byl, jak Nejvyšší správní soud upozornil, z velké části nahrazen institutem doplňkové ochrany. Nejvyšší správní soud měl tedy za to, že za daných okolností s přihlédnutím k dalším skutečnostem (zejména k tomu, že žalobce nebyl v době podání žaloby zastoupen advokátem a ke specifickému účelu řízení o mezinárodní ochraně) měl krajský soud překvalifikovat žalobní námitku žalobce a přezkoumat rozhodnutí žalovaného i z hlediska doplňkové ochrany. Opačný postup by vedl k odepření spravedlnosti. Krajský soud se však, jak Nejvyšší správní soud konstatoval ze soudního spisu, k doplňkové ochraně ve svém rozsudku vůbec nevyjádřil, a tudíž zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti

pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., přičemž tato vada již sama o sobě představovala důvod pro zrušení rozsudku krajského soudu a Nejvyšší správní soud k ní musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Dalšími stížními námitkami, jež směřovaly k nesprávnému posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení a procesním pochybením ze strany žalovaného ve správním řízení, se tedy Nejvyšší správní soud ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany již nezabýval, jelikož tyto námitky měl posoudit krajský soud v novém řízení, přičemž měl své závěry přezkoumatelným způsobem zdůvodnit.

Nejvyšší správní soud se tedy s těmito stížními námitkami vypořádal pouze ve vztahu k tvrzeným důvodům pro udělení azylu, přičemž je shledal v tomto rozsahu nedůvodnými. Přisvědčil zde krajskému soudu, potažmo žalovanému, že fyzické útoky výše zmíněných osob motivované důvody uváděnými žalobcem ani vyšetřování žalobce ze strany státních orgánů pro možné podezření z trestného činu pod azylově relevantní důvody podřadit nelze, jelikož existence pronásledování sama o sobě pro udělení azylu nestačí, neboť toto pronásledování musí být způsobeno z *azylově relevantních důvodů*, jež jsou taxativně definovány v § 12 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud dále konstatoval, že uvedené závěry byly z odůvodnění rozhodnutí žalovaného i krajského soudu jasně patrny, a tudíž je lze v tomto ohledu posoudit jako přezkoumatelné. Ve vztahu k udělení azylu tedy podle Nejvyššího správního soudu nebylo ani třeba podrobněji zjišťovat skutkový stav, neboť tvrzení žalobce žádné azylově relevantní důvody, jež by bylo třeba objasnit, neobsahovala.

Nejvyšší správní soud nakonec posoudil jako nedůvodné i stížní námitky, podle nichž se krajský soud nezabýval zákonnou definicí pronásledování uvedenou v § 2 odst. 7 zákona o azylu (§ 2 odst. 8 aktuálního znění zákona o azylu) a neposoudil, zda-li je Mongolsko bezpečnou zemí původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu. Jak již bylo řečeno, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatel v posuzovaném případě, přestože tvrdil, že byl v zemi původu pronásledován, neuvedl takové důvody tohoto pronásledování, které by bylo možné podřadit pod důvody azylově relevantní. V důsledku toho je aplikace § 12 zákona o azylu v posuzovaném případě bez dalšího vyloučena, aniž by bylo dále nutné podrobně analyzovat zákonnou definici pronásledování. K otázce nutnosti posouzení, zda-li je Mongolsko bezpečnou zemí původu ve smyslu zmíněných ustanovení, zdejší soud podotkl, že žalobou napadené rozhodnutí netvrdí, že by Mongolsko bylo bezpečnou zemí původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu a že by tudíž připadalo v úvahu zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu [§ 16 odst. 1 písm. d) aktuálního znění zákona o azylu]. Krajský soud tedy neměl důvod se touto otázkou zabývat.

Nejvyšší správní soud proto zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 6. 2008, č. j. 62 Az 19/2007 - 40, z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 109 odst. 3 s. ř. s. a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V novém řízení krajský soud rozsudkem ze dne 24. 6. 2009, č. j. 62 Az 19/2007 - 94, žalobu opět zamítl.

Žalobce (stěžovatel) napadl i tento druhý rozsudek Krajského soudu v Ostravě kasační stížností, která je předmětem řízení v této věci a v níž stěžovatel uvedl důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Stěžovatel uvádí, že krajský soud se s jeho žalobou opět přezkoumatelným způsobem nevypořádal, přestože mu to Nejvyšší správní soud v předcházejícím zrušujícím rozsudku uložil. Pouhé obecné konstatování, že stěžovateli v zemi původu nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, nestačí. Ani krajský soud, ani správní orgán se řádně nevypořádaly s jeho tvrzeními, že stěžovatele v zemi původu fyzicky napadali příbuzní zemřelého spolupracovníka, přičemž jednání těchto osob bylo tolerováno státními orgány stěžovatelovy země původu, a že byl rovněž pronásledován policií. Ani soud ani správní orgán si v této souvislosti neopatřily zprávy o současné situaci v zemi původu, aby mohly s jistotou říci, že v případě návratu do Mongolska nebude stěžovatel vystaven nelidskému zacházení ze strany útočníků nebo nebude nucen vykonat trest za čin, kterých nespáchal. Jeho situaci po návratu do země původu by negativně ovlivnilo i to, že v cizí zemi žádal o azyl.

Pokud jde tedy o rozsudek krajského soudu, stěžovatel namítá především jeho nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů jakož i to, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Pokud jde o rozhodnutí žalovaného, stěžovatel namítá vedle jeho nepřezkoumatelnosti také porušení § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 správního řádu. Stěžovatel má zároveň z uvedených důvodů za to, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, resp. minimálně podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Použití § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu [§ 16 odst. 1 písm. f) aktuálního znění zákona o azylu] v posuzovaném případě stěžovatel považuje za zcela nesprávné.

Konečně nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů stěžovatel spatřuje rovněž v tom, že krajský soud neposoudil, zda-li je Mongolsko bezpečnou zemí původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu. Obdobně stěžovatel namítá, že se krajský soud nevypořádal s definicí pronásledování uvedenou v § 2 odst. 7 zákona o azylu (§ 2 odst. 8 aktuálního znění zákona o azylu), aniž by uvedl důvody, proč tak neučinil.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se plně ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu, oprávněnost podané kasační stížnosti tudíž popírá a navrhuje její zamítnutí pro nedůvodnost. Svůj názor opírá o tvrzení, že krajský soud opětovně přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí ve světle žalobních námitek tak, jak mu uložil Nejvyšší správní soud, přičemž žalobu neshledal oprávněnou. Pro posouzení konkrétních otázek v řízení o kasační stížnosti pak žalovaný odkazuje na správní spis, především na výpovědi stěžovatele, jím podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany a rozhodnutí o ní. Z těchto podkladů podle tvrzení žalovaného vyplývá, že stěžovatel není reálně ohrožen skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování, resp. důvody pro udělení doplňkové ochrany. Stížní námitku, že žalovaný nepostupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, když si neopatřil dostatečné informace o současné situaci v zemi původu stěžovatele, a dále námitku, ve které stěžovatel vyslovil obavu z návratu do vlasti vzhledem k podání žádosti o mezinárodní ochranu v České

republice, žalovaný považuje za nepřípustnou, neboť obě tyto námitky stěžovatel uplatnil až v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), byla podána osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Pokud jde o přípustnost kasační stížnosti, podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná, směřuje-li proti rozhodnutí, jímž krajský soud rozhodl znovu po té, kdy jeho rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Tuto námitku právě uplatnil stěžovatel, když namítá, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, neboť opětovně přezkoumatelným způsobem neodůvodnil, jak posoudil v žalobě uplatněné námitky z hlediska doplňkové ochrany, ač mu to Nejvyšší správní soud v předcházejícím zrušujícím rozsudku uložil. V tomto rozsahu je tedy kasační stížnost nepochybně přípustná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 9. 2009, č. j. 6 Ads 56/2008 - 82, dostupný na www.nssoud.cz), stejně jako jsou přípustné ostatní námitky stěžovatele, které se týkají posouzení věci či postupu v řízení ať již ze strany žalovaného nebo krajského soudu ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany. Pokud byl totiž první rozsudek krajského soudu shledán v určitém rozsahu nepřezkoumatelným, musí být v tomto rozsahu kasační stížnost proti druhému rozsudku krajského soudu přípustná, neboť teprve v této druhé kasační stížnosti má stěžovatel možnost uplatňovat námitky proti právnímu posouzení věci krajským soudem, které v prvním rozsudku absentovalo. Nejvyšší správní soud se však takovými věcnými námitkami může zabývat pouze tehdy, pokud již shledá nový rozsudek krajského soudu přezkoumatelným (k tomu viz níže).

Nepřípustné podle citovaného ustanovení soudního řádu správního jsou však ty stížní námitky, které již stěžovatel uváděl v první kasační stížnosti a s nimiž se zároveň Nejvyšší správní soud již ve svém prvním rozsudku vypořádal a shledal je nedůvodnými. Tak je tomu v daném případě u všech námitek, jež se vztahují k udělení azylu. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval, skutková tvrzení stěžovatele nemají žádnou souvislost s azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu a nemohou tedy odůvodňovat udělení azylu. Obdobně se již Nejvyšší správní soud vypořádal ve svém prvním rozhodnutí s námitkami stěžovatele týkajícími se domnělých nedostatků rozsudku krajského soudu ve vztahu k institutu bezpečné země původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu či k definici pronásledování dle § 2 odst. 7 zákona o azylu.

Zároveň je třeba přisvědčit žalovanému, že námitku vztahující se k možnému postihu stěžovatele v zemi původu v souvislosti s tím, že podal žádost o mezinárodní ochranu, stěžovatel uplatnil až v kasační stížnosti a neuplatnil ji v žalobě, ač tak učinit měl a mohl, tato námitka je tedy ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná. Totéž však nelze říci o námitce, podle níž žalovaný nepostupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tuto námitku stěžovatel v žalobě uplatnil, byť formou odkazu na příslušná ustanovení správního řádu č. 71/1967 Sb. Ani odkaz na nesprávný procesní předpis nic nemění na tom, že tato námitka byla v žalobě uplatněna.

Po konstatování přípustnosti části kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda tato část kasační stížnosti svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. O přijatelnou kasační stížnost se podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaného pod č. 933/2006 Sb. NSS, jedná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) pokud bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že přípustná část kasační stížnosti je zároveň i přijatelná, jelikož se krajský soud, jak bude dále vysvětleno, dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele (čtvrtý důvod přijatelnosti).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v rozsahu vymezeném v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a shledal kasační stížnost důvodnou.

Vzhledem uplatněné k námitce nepřezkoumatelnosti musel Nejvyšší správní soud nejprve posoudit, zda v rozsudku napadeném aktuálně posuzovanou kasační stížností krajský soud odstranil vytýkaná pochybení, tedy zda aktuálně posuzované rozhodnutí splňuje předpoklady pro jeho přezkoumatelnost. Přezkoumatelné je pak takové rozhodnutí, jehož závěry jsou formulovány srozumitelně a zároveň jsou i dostatečně odůvodněny.

Podle závazného právního názoru zdejšího soudu vyjádřeného v rozsudku ze dne 19. 12. 2008, č. j. 5 Azs 83/2008 - 65, byl krajský soud v novém řízení povinen především posoudit, zda skutečnosti stěžovatelem uvedené v průběhu řízení o mezinárodní ochraně lze kvalifikovat jako důvody relevantní pro udělení mezinárodní ochrany formou doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu. Krajský soud v přezkoumávaném rozsudku k této otázce stručně rekapituloval právní úpravu doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu a dále uvedl pouze následující: *„Důvod, pro který je možno žalobci udělit doplňkovou ochranu, soud neshledal. Žalobce se obává návratu do vlasti z důvodu hrozby možného obvinění policií z trestného činu, který nespáchal. Žalobce v době svého odchodu z vlasti nebyl obviněn z žádného trestného činu, a pokud byl vyšetřován policií, byli současně s ním vyšetřováni i další jeho kolegové.“*

Takové odůvodnění k otázce možných důvodů pro udělení doplňkové ochrany pokládá Nejvyšší správní soud v daném případě za zcela nedostatečné. Je jistě pravdou, že stěžovatel nebyl až do svého odchodu z vlasti obviněn z trestného činu a že vedle něho byly pro podezření z vraždy kolegy vyšetřovány i další osoby. Krajský soud však zcela pominul důležité skutkové okolnosti, které stěžovatel uváděl v průběhu správního řízení a které, byť ve zhuštěné podobě, zopakoval i v žalobě, především pak skutečnost, že stěžovatel byl dle své výpovědi, kterou žalovaný prozatím nezpochybnil, k doznání vraždy, kterou dle svého tvrzení nespáchal, nucen za pomoci fyzického násilí, kdy byl opakovaně napaden a bylo mu způsobeno vážné zranění. Krajský soud nevzal v úvahu, že

původci vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu nemusí být nutně jen státní či kvazistátní subjekty, ale obdobně jako u pronásledování jimi mohou v souladu s § 2 odst. 7 (nyní § 2 odst. 8) zákona o azylu být i soukromé osoby (k tomu viz. např. rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, dostupný na www.nssoud.cz). Reálné nebezpečí vážné újmy ze strany těchto osob pak může odůvodňovat udělení doplňkové ochrany, pokud stát (země původu žadatele o mezinárodní ochranu) není schopen nebo ochoten zajistit před takovým jednáním odpovídajícím způsobem ochranu. Krajský soud tak nevzal v potaz, že např. vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tedy mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu nemusí nutně hrozit pouze ze strany represivních složek státního aparátu, např. policie nebo vězeňské služby, ale také ze strany soukromých osob, kdy může mít často právě podobu vážných zásahů do fyzické integrity žadatele o mezinárodní ochranu. Obdobně jako samotné fyzické násilí vůči stěžovateli by bylo nutno za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu považovat i následek, který byl dle tvrzení stěžovatele tímto fyzickým násilím vynucován, tedy nucené přiznání a následné odsouzení a potrestání za vraždu, kterou stěžovatel dle svého tvrzení nespáchal. Bylo tedy třeba posoudit, zda je zde skutečně reálné nebezpečí takové vážné újmy.

Jak již však bylo řečeno, těmito úvahami se krajský soud nezabýval, stejně jako neřešil následnou otázku, do jaké míry se stěžovatel pokusil před jednáním uvedených osob vyhledat ochranu u příslušných orgánů země původu, a navíc zda vzhledem ke stěžovatelem tvrzené souvislosti mezi jednáním těchto osob a vyšetřováním ze strany policie, jakož i vzhledem k tomu, že stěžovatel dle svého tvrzení zahlédl mezi útočníky jednoho z policistů, je vůbec možné původce vážné újmy v daném případě hodnotit jako čistě nestátní subjekty.

Nejvyšší správní soud pouze připomíná svoji dosavadní judikaturu k povinnosti stěžovatele vyčerpat dostupné prostředky ochrany, podle níž povinnost pokusit se vyhledat ochranu před hrozbou vážné újmy nejprve v zemi původu je nutné posuzovat odlišně v případech, kdy vážná újma hrozí ze strany státu (resp. osob státem podporovaných), a v případech, kdy původcem vážné újmy jsou čistě nestátní, tj. soukromé subjekty. V prvém případě je totiž nutné obzvláště obezřetně zvažovat, zda-li výše instančně postavené orgány či jiní poskytovatelé ochrany jsou schopni a ochotni poskytnout účinnou ochranu. Pokud tomu tak není, tak nelze po stěžovateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. To ale neznamená, že v případě, kdy je původcem vážné újmy čistě nestátní subjekt, se žadatel o mezinárodní ochranu musí vždy obrátit na poskytovatele ochrany. Pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny (např. proto, že vůbec neexistují) či ochotny (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit, ač ji samy neperzekuují) poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, rovněž nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Pokud to však zjevné není, žadatel musí v rámci řízení o mezinárodní ochraně uvést, proč se na poskytovatele ochrany s žádostí neobrátil, resp. proč byla jeho snaha dosáhnout ochrany v zemi původu neúspěšná (k bližší argumentaci viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS a rozsudek ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, www.nssoud.cz).

Není samozřejmě úlohou krajského soudu provádět prvotní posouzení výše naznačených otázek souvisejících s možnými důvody pro udělení doplňkové ochrany v dané věci. Je však jeho povinností v mezích příslušných žalobních bodů řádně přezkoumat v těchto ohledech rozhodnutí žalovaného, tedy v prvé řadě posoudit, zda jsou úvahy a závěry žalovaného k výše uvedeným otázkám doplňkové ochrany dostatečné a zda byl žalovaný oprávněn k těmto závěrům dospět v rozhodnutí, jímž byla žádost stěžovatele nejen z hlediska azylu, ale i z hlediska možných důvodů pro udělení doplňkové ochrany zamítnuta dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu jako zjevně bezdůvodná, tedy na základě řízení, v němž žalovaný, vedle žádosti o udělení mezinárodní ochrany a pohovoru se stěžovatelem, nezjišťoval žádné další skutkové okolnosti. Právě v tomto ohledu krajský soud svým povinnostem nedostál, neboť jakékoli hodnocení rozhodnutí žalovaného z uvedených hledisek relevantních pro posouzení možných důvodů pro udělení doplňkové ochrany v rozsudku krajského soudu (nad rámec citované velmi stručné pasáže) absentuje.

Nejvyšší správní soud tedy shledal námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu z hlediska posouzení možných podmínek pro udělení doplňkové ochrany důvodnou. Dalšími přípustnými námitkami stěžovatele, které se vztahovaly zejména k tvrzeným pochybením žalovaného při posuzování podmínek pro udělení doplňkové ochrany, se Nejvyšší správní soud vzhledem k nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu nemohl zabývat. Jak již bylo konstatováno, bude na krajském soudu, aby tyto otázky ve výše naznačeném rámci posoudil. Nejvyšší správní soud pouze v obecné rovině zdůrazňuje, že doplňková ochrana, ač má ve vztahu k azylu subsidiární charakter, tedy přichází do úvahy pouze tehdy, nesplňuje-li žadatel podmínky pro udělení azylu, je nicméně rovnocennou formou mezinárodní ochrany a tedy každé rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany musí být řádně odůvodněno a vycházet z řádně objasněného skutkového stavu nejen ve vztahu k možným důvodům pro udělení azylu, ale i ve vztahu k možným důvodům pro udělení doplňkové ochrany.

Z výše uvedeného je zřejmé, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost ve svém celku důvodnou a s ohledem na tuto skutečnost napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Krajský soud v Ostravě v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 11. února 2010

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu